

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ВИЩА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

Х Всеукраїнська
науково-методична конференція

28–29 листопада 2013 р.

Збірник праць конференції

Київ • НТУУ «КПІ» • 2013

УДК 378(063)
ББК 74.58я43
В55

Локальне електронне видання на CD-ROM

Вища освіта: проблеми і шляхи забезпечення якості : зб. праць
X всеукр. наук.-метод. конф., 28–29 листоп. 2013 р., Київ / М-во освіти і
науки України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». –
Електрон. дані. – К. : НТУУ «КПІ», 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-
ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана

**ВИЩА ОСВІТА:
ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ**

X Всеукраїнська науково-методична конференція
28–29 листопада 2013 р.

Збірник праць конференції

Укладач: *Головенкін Володимир Павлович*, канд. техн. наук, доцент

Відповідальний
за випуск: *Гожій Сергій Петрович*, д-р техн. наук, доцент

За редакцією авторів

ISBN 978-966-622-604-7

© НТУУ «КПІ», 2013

<i>МЕТОДИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ</i>	416
Ковалевська Т.М.	
м. Харків, Національний університет цивільного захисту України	
<i>ДВА ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕДІАОСВІТА»</i>	420
Бесова О.Г.	
м. Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	
<i>РОЛЬ ЕТИКИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО СПЕЦІАЛІСТА</i>	423
Гур В.І.	
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»	
<i>ІСТОРІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ Й ОСВІТИ ДОНБАСУ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ</i>	428
Єфімов Д.В.	
м. Артемівськ, Артемівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №18	
<i>ВРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ (АНГЛІЙСЬКА МОВА ПІСЛЯ НІМЕЦЬКОЇ)</i>	431
Прокопчук М.М.	
м. Київ, Київський національний лінгвістичний університет	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕВРИСТИЧНА ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ТЕХНІЧНОМУ ВНЗ</i>	434
Павловський В.В.	
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»	
<i>О ПРАКТИЧЕСКИ-ОРИЕНТИРОВАННОМ КУРСЕ ФИЛОСОФИИ ДЛЯ ФИЗИКОВ</i>	437
Игнатович В.Н.	
г. Киев, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»	
<i>РОЛЬ ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В НАБУТТІ ТА ЗДІЙСНЕННІ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРИ КОМЕРЦІОНАЛІЗАЦІЇ РОЗРОБОК</i>	442
Кузьменко Є.О.	
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»	
<i>СОЦІАЛЬНЕ ПРОЕКТУВАННЯ –ПРОГРЕСИВНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ</i>	445
Шаповалова О.А.	
м. Київ Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»	

МЕТОДИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ

Ковалевська Т.М.

м. Харків, Національний університет цивільного захисту України

Успішне вирішення службових завдань офіцерів служби цивільного захисту безпосередньо залежить від рівня їхньої правової культури та правої вихованості, формування яких відбувається в період навчання у вищих навчальних закладах системи ДСНС України. Сьогодні служба цивільного захисту потребує від офіцерів не тільки певного запасу правових знань, володіння нормами чинного законодавства, але й розуміти вимог законодавства, його цілей та призначення.

Правове виховання, перш за все, орієнтованого на формування правової культури, правового мислення, почуття поваги до Конституції, інших законів, до соціальних цінностей. Воно є одним із аспектів формування професійної правомірної поведінки офіцера.

Правове виховання має свою систему, свої завдання, основні засади, форми, методи та засоби. Єдиного розуміння методів правового виховання в науковій літературі сьогодні немає.

Виховання як процес виступає у вигляді впорядкованого взаємозв'язку і послідовної зміни стадій, етапів, періодів, нового стану кожного з елементів системи виховання і всієї системи в цілому. Існує декілька видів виховання. Поряд з фізичним, екологічним, моральним, розумовим, особливу роль відіграє виховання правове, завдяки якому людина залучається до знань про державу і право, права та свободи особистості; у особи формується стійка орієнтація на законослухняну поведінку та високий рівень правосвідомості.

Правове виховання – це цілеспрямована діяльність держави, громадських організацій, окремих громадян з передачі юридичного досвіду, яка має систематичний вплив на свідомість і поведінку людини з метою формування певних позитивних уявлень, поглядів, ціннісних орієнтації, установок, що забезпечують дотримання, виконання і використання юридичних норм.

Правове виховання – складна і багатоаспектна система діяльності, що передбачає створення спеціального інструментарію з донесення до розуму і почуттів кожної людини правових цінностей, перетворення їх в особисті переконання і внутрішній орієнтир поведінки. Форми, засоби та методи правового виховання виступають організаційним і методологічним механізмом, за допомогою якого суб'єкти правового виховання впливають на суспільну та індивідуальну свідомість, допомагаючи сприйняти правові принципи і норми.

Метод (від грецького «методос» – шлях) – шлях досягнення визначеної мети.

Методи правовиховної роботи виступають важливим елементом механізму правового виховання. Це «прийоми, засоби роз'яснення політико-правових ідей та принципів з метою впливу на свідомість і поведінку особистості в інтересах правопорядку» [1, с.176].

До методів правового виховання належать конкретні і досить різноманітні прийоми емоційного, педагогічного та логічного впливу на суб'єктів.

Методи правового виховання курсантів вищих навчальних закладів системи ДСНС України характеризуються як сукупність способів, прийомів впливу на психіку, поведінку, свідомість та волю осіб, що здійснюються з врахуванням їх

первинної підготовки, характеру, схильності до аналізу ситуацій та подій, індивідуальних здібностей та властивостей. Їх вибір залежить від конкретної ситуації, завдань і цілей правовиховної діяльності курсантів. У кожній конкретній обстановці застосування тих чи інших методів правового виховання має свої особливості.

До основних методів правового виховання курсантів ВНЗ системи ДСНС України можна віднести:

1) метод переконання, який полягає у впливі особи, що здійснює правовиховну діяльність за допомогою різноманітних вербальних і невербальних засобів, поглядів, ідей, світогляду на волю, почуття і свідомість, вихованців, в результаті чого у останніх формуються позитивні особистісні якості, спрямовані на дотримання законів та правових вказівок та активна життєва позиція.

Переконання взагалі – це процес дії на свідомість людини з метою формування твердої упевненості в істинності чого-небудь. Психологічна основа цього методу – принцип випереджуючого відображення у свідомості особи тих дій і вчинків, які вона має намір здійснити. Але при цьому вихователь обмежує особу у праві вибору, бо вказує як діяти і прищеплює відповідні погляди. Переконання, тверда позиція викладача впливає на регулювання і оцінку поведінки курсантів.

Особливість методу переконання полягає передусім у тому, що він, впливаючи на свідомість, психологію, почуття, ідеї, досвід, логіку працівників міліції, добровільно перевтілює їх у мотиви поведінки, що надалі керують діями цієї категорії осіб.

Головна характеристика методу полягає у тому, що впливаючи на психіку, логіку, свідомість курсанта чи студента в майбутньому будуть обумовлювати їх вчинки, мотивувати поведінку в процесі службової діяльності.

2) метод заохочення полягає у застосуванні різноманітних засобів матеріального і морального стимулювання до осіб, що проявили найкращі здібності, успіхи та кращі результати у своїй діяльності. Заохочення – це схвалення позитивних дій і вчинків з метою спонукання вихованців до їх повторення. Заохочення формує позитивні почуття та установки. Специфікою правового виховання курсантів є те, що поряд з застосуванням методів заохочення не повинен знижуватися рівень вимогливості, необхідність жорсткого дотримання службової дисципліни та правопорядку у курсантському колективі.

Схвалення – найпростіший вид заохочення. Схвалення висловлюється мімікою, жестами, підбадьоренням, позитивною оцінкою діяльності вихованців перед колективом курсантів, командирами.

До видів заохочень курсантів відносяться: оголошення подяки; нагородження цінним подарунком або грошовою премією; нагородження грамотою органу чи підрозділу цивільного захисту; надання курсанту почесного права бути сфотографованим біля розгорнутого прапора навчального закладу з подальшим врученням йому цієї фотокартки; направлення батькам курсанта листа з подякою; надання дозволу на одне позачергове звільнення з розташування навчального закладу та ін.

Заохочення такого рівня викликають сильні позитивні емоції, що дають вихованцям тривалі стимули, тому що свідчать про досягнення нового, більш високого рівня.

Заохочення повинні бути об'єктивними, відповідати заслугам вихованців, їх індивідуальним особливостям. Їх не можна застосовувати занадто часто.

3) метод примусу застосовується до категорії осіб недостатньо вихованих, часто з низьким рівнем правової культури та правосвідомості, схильних до порушень дисциплінарних та інших правових норм і примушує виконувати покладені на них вимоги, обов'язки, норми, поставлені перед ними завдання всупереч їх волі.

За допомогою методу примусу вихователь впливає на свідомість і поведінку таких осіб, з метою відучити їх від негативних звичок та вдосконалювати, розвивати свої позитивні якості та характеристики.

У правовиховній роботі з курсантами видами примусу виступають: попередження, нагадування, вимога усунути недоліки, заборона на проведення конкретних дій, попередження про притягнення до дисциплінарної відповідальності, і, нарешті, застосування дисциплінарних стягнень (наприклад, зауваження, догана, сувора догана та ін.), що повинні сигналізувати про несхвалення, осуд негативних дій та вчинків з метою їх припинення та недопущення в майбутньому.

Цей метод дає можливість попереджати небажані вчинки і, як і інші методи виховання, розрахований на поступове перетворення зовнішніх стимулів у стимули внутрішні.

4) метод спостереження – пасивний метод дослідження, збору інформації, при якому дослідник (спостерігач) безпосередньо реєструє факти, явища, процеси, що відбуваються в реальності, при цьому не впливаючи на розвиток подій. Спостереження повинно здійснюватися планомірно, систематично і цілеспрямовано, системно, відповідно до спеціально створених планів з фіксацією явищ, подій, які цікавлять учасників правовиховного процесу з метою їх аналізу, дослідження, використання у подальшій діяльності з правового виховання.

5) метод особистого прикладу – вихователь діє на свідомість і поведінку курсанта особистим прикладом. При цьому вплив вихователя повинен бути постійним, цілеспрямованим і спланованим. Безумовно, ефективність цього метода прямо пропорційна авторитету, поваги та довіри до особи вихователя з боку осіб, що виховуються. В результаті у курсанта формується установка на усвідомлену правомірну поведінку, повага до закону, негативне ставлення до правопорушень.

Метод особистого прикладу допомагає сформувати у свідомості курсанта образ справжнього офіцера служби цивільного захисту, людини в погонах, що безумовно буде виступати стимулом у навчанні та вихованні.

6) метод тренування – це метод формування високого рівня правосвідомості та інших корисних рис особистості шляхом багаторазового повторення дій і вчинків. Цей метод є одним з найефективніших та найуживаніших у системі підготовки курсантів, тому що за його допомогою формується багато позитивних якостей, що будуть затребувані майбутніми офіцерами під час службової діяльності.

7) метод змагання надає можливість створити атмосферу здорового суперництва, рівняння на лідерів, стимулювання співпраці між усіма учасниками правовиховного процесу, а також, забезпечує згуртованість у колективі. Результати змагання міцно і на тривалий час визначають і закріплюють статус особистості в колективі.

Особливо велике значення має змагання для відстаючих курсантів: порівнюючи свої результати з досягненнями товаришів, вони отримують нові стимули для зростання і починають докладати більше зусиль.

8) метод критики і самокритики дозволяє знаходити оптимальні варіанти вирішення проблем. Критикуючи, викладачеві слід приймати до уваги

індивідуальні особливості кожного, його біологічний, психологічний і соціальний розвиток [2, с.51].

Велика кількість методів правового виховання дає підстави стверджувати, що їх вибір та застосування залежить від: завдань, мети, змісту правовиховної роботи, які підлягають усвідомленню та врахуванню; професійної, практичної, методичної підготовки вихователів (викладачів, курсових офіцерів, керівників), їх педагогічної майстерності, морально-ділових якосте; рівня правової свідомості та правової культури курсантів, їх підготовки та освіченість, вихованості; матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, наявність обладнання, методичної та нормативної літератури, підручників, навчальних посібників; встановлення атмосфери співробітництва між учасниками правовиховного процесу та взаємовідносин між ними.

Література:

1. Теорія держави та права. Курс лекцій / Під ред. М. І. Матузова. – 2-е вид., перероб. та доп. М.: Юрист, 2001 р., с. 776.
2. Величко В.В. Инновационные методы обучения в гражданском образовании. – М.: Медисонт, 2001, с.96.